

Vážené dámy , vážení pánové, když si nyní počítám kolik bylo let současnému studentovi vysoké školy v roce 1989, tak mi vychází věk dítěte od 6 do 10 let. Stojím před těžkým úkolem zprostředkovat Vám již historickou událost, která se stala před mnoha lety v období Vašeho dětství, a která je osobně známa hlavně Vaším rodičům pod názvem sametová revoluce. Nebojte se , nenahrnu na Vás spoustu historických dat a událostí, které se stali na konci roku 1989. Budu Vám vyprávět o tom jak jsem prožil tuto výjimečnou a skvělou dobu , a to jako student, který byl stejně starý jako jste nyní Vy.

Začátek sametové revoluce mě zastihl na Purkyňových kolejích v Brně v sobotu 18. listopadu. Zůstal jsem se svým spolužákem z pátého ročníku fakulty architektury na kolejích, protože jsme chtěli o víkendu společně hodnotit nezávislou studentskou architektonickou soutěž . Tehdy za námi na pokoj přišla naše spolužačka , která se účastnila demonstrace 17.listopadu na Národní třídě v Praze . Viditelně se třásla a celá rozechvělá nám popisovala brutální zásah policie. Naštěstí se jí nic nestalo, v době zásahu unikla z uzavřené Národní třídy přes jeden dům, kde ji schovali obyvatelé. Od dalších studentů, kteří na koleje přijeli z Prahy jsme se dozvěděli o vysokoškolské stávce, kterou studenti vyhlásili v Praze na protest proti zásahu na Národní třídě. V neděli jsme se již připravovali na stávkou, kterou jsme chtěli zahájit v pondělí ráno na naší fakultě na Poříčí . Napsali jsme první plakát, kde jsme stávkou vyhlášovali a zdůvodňovali . Ve večerních hodinách se náhle objevil na kolejích proděkan fakulty společně s esnbáky, tehdejší policií . Sháněl se po několika studentech včetně mě, naštěstí jsem nebyl na pokoji. Spolubydlící ho schválně poslal úplně jinam. Ani jsme si neuvědomili, že už tehdy pro nás začalo stávkové dobrodružství. Ráno v pondělí 20.listopadu jsme všichni společně jeli ve dvou šalinách z kolejí na fakultu se srulovaným prohlášením v ruce. Obsadili jsme hlavní schodiště a vyvěsili prohlášení. První , kdo zareagoval na naši stávkou, byla uklízečka, která strhla naše prohlášení. Ihned ji dva studenti vyrvali plakát a vrátili jej na původní místo. Až později jsme zjistili , že uklízečka zastávala důležitou funkci v základní organizaci KSČ na fakultě. Po chvíli za námi přišel šokovaný děkan fakulty . Chtěl jednat s organizátory nebo vedením stávkou. Spolu s dvěma odvážlivci jsem šel do kanceláře děkana. Zde nám děkan spolu s dalšími pedagogy pohrozil , že se jedná o protistátní akci a ať zvážíme následky a zvláště pak jsme měli myslet na chudáky rodiče. Děkan svolal stávkující studenty do auly, kde chtěl spolu s ostatními komunisty ke všem promluvit. Již tehdy v aule převzal vůdčí proti studentskou iniciativu předseda základní organizace KSČ na fakultě. Tvrdil nám, že jsme jediná fakulta v Brně a ne-li v celé republice , která stávkuje a ať uvážíme jak toto naše osamocené protistátní vystoupení skončí. Naštěstí chvíli po promluvě komunisty vešel do auly jeden student z filozofické fakulty a na celou aulu zakřičel : „ Celá filozofická fakulta je ve stávce!“ . Tyto slova jsme přijali s obrovským jásotem , protože jsme si sami nebyli jisti zda v Brně ostatní fakulty stávkují. Urychleně jsem se spolu s několika dalšími vypravil na filozofickou fakultu. Na filozofii již

probíhala koordinace mezi ostatními vysokými školami. Tam jsme se dozvěděli o tom , že stávkuje od ranních hodin také JAMU a samo sebou celá vysokoškolská Praha . Hovořilo se o prvních zatčených studentech a dostali jsme za úkol přemýšlet o náhradnících, kdyby došlo k našemu uvěznění. Večer byla první studentská demonstrace na Náměstí Svobody, bez ozvučení a s kordonem zásahové jednotky SNB v zádech. Naštěstí vše skončilo v klidu. Důležitou věcí první pondělní večerní demonstrace byly upřesněné studentské požadavky – k vyšetření masakru na Národní třídě , přibyly další – zrušení vedoucí úlohy KSČ ve státě , propuštění politických vězňů a svobodné volby . Studentská stávka se postavila celému komunistickému systému.

Druhý den jsme vyhlásili okupační stávku na fakultě, protože hrozilo to , že nám komunistické vedení fakulty uzamkne školu . Stávkový fakultní výbor se usídlil v kanceláři SSM , měla strategickou polohu u vstupu do budovy. Na naší fakultě v počátku revoluce nebyli studentští funkcionáři SSM aktivní ve stávce, ale ani nám v ní nebránili spíše naopak.

Hned druhý den se začali na fakultě podepisovat studentské požadavky. Asi 80% studentů naší fakulty požadavky podepsalo. Z pedagogů se podepsal jen jeden pan docent a dvě asistentky. I to vzbudilo u komunistického předsedy velkou nevoli a několikrát na podpisy děkana fakulty na valné hromadě studentů upozorňoval.

Mezitím vedení fakulty volalo mému otci do Jihlavy, aby si mě odvezl domů, že jsem vůdce protistátní stávky na fakultě, a jestli si mě neodveze tak jsem skončil se školou. Táta tehdy přijel do Brna , ale jen proto, aby mi dovezl teplé boty , oblečení a jídlo – hrozně se ochladilo. Hned první noc na fakultě zazvonil u dveří neznámý pán, který nám předal malý ruční cyklostyl na kliku s tím, že si ho v pravý čas zase vyzvedne zpátky. A tak jsme přes noc začali tisknout první letáky a plakáty. Dobře si pamatuji na ten první - byl na něm namalován český lev a pod ním bylo napsáno : „Za naší hrdost“. První týden do pátku nám evidentně blokovalo STB z fakulty meziměstské hovory a místní hovory si nahrávalo. A nejen to – školu hlavně v nočních hodinách nepřetržitě hlídali z povzdálí tajní agenti. Jednoho se nám zželelo a tak jsme mu nesli kafe na posilňovou, bohužel před námi utekl.

Velmi důležité bylo v prvních dnech získat na naší stranu širokou veřejnost . Proto jsme jako na všech stávkujících školách rozjeli hromadnou distribuci letáků , plakátů a různých prohlášení. Jezdilo se i mimo Brno, na venkov do továren . Pro mě osobně bylo velmi důležité brzké prohlášení kardinála Tomáška, který se připojil k stávkujícím studentům. Staříčský kardinál mezi veřejností reprezentoval solidnost a jeho prohlášení u lidí zabíralo .

Hodně se tiskl také tehdy zakázaný esej od Karla Čapka pod názvem : „ Proč jsem se nestal komunistou“.

Fakultu jsme zcela zabydleli stávkou. V přízemí poblíž stávkového výboru vzniklo v přilehlé třídě tiskové centrum s cyklostyly a rozmnožovacími stroji. Zde se také vařilo a jedlo . Obsluha cyklostylu měla u stroje připravený spací

pytel. Ta třída měla zvláštní kouzlo, pomalu se zaplňovala předměty od sympatizujících lidí z ulice. Přinášeli nám jídlo, nádobí, příbory, dokonce jeden pán přinesl i televizi . Ještě po roce, když už třída fungovala zase jako učebna, stále voněla stávkovým gulášem. Doba revoluční stávky byla pro mě mimořádná, jsem hrozně rád že jsem revoluci mohl prožít na fakultě uprostřed všeho toho dění . Takovou lidskou solidaritu a přátelství jako tehdy jsem nezažil . Nevím jak bych Vám připodobnil to co jsme tehdy prožívali. Uprostřed šedi reálného socialismu se na jednou objevila barva , nezviklá barevnost a různorodost svobody. Bylo to něco nádherného a nadějného. Vedoucí úloha KSČ ve státě padla, vláda komunistů s ní , generální stávka dopadla na výbornou, Václav Havel kandidoval na prezidenta...

O vánocích bylo jasné , že revoluce pomalu končila. V novém roce 1990 jsme na fakultě zvolili demokraticky prvního nového děkana fakulty . V té době na fakultě jako na všech vysokých školách byla zrušena výuka marxismu-leninismu a vědeckého komunismu a dalších podobných spřízněných oborů. Vrcholem ale bylo, když vyučující těchto předmětů přišli za novým panem děkanem a nabídli mu , že by mohli vyučovat na nové fakultě místo marxismu-leninismu například, přesně cituji jejich slova ,buržoazní filozofii a dějiny náboženství. Společně s panem děkanem jsme se zasmáli absurdní nabídce. Bohužel na druhou stranu byla tato nabídka alarmující a to tak, že komunisté-prospěcháři byli schopni převléci kabát jakýmkoliv způsobem. Co ale bylo hroživější - sami propagátoři komunismu se necítili morálně vinni, že kolaborovali s totalitním režimem.

Chtěli jsme novou fakultu, a proto na tehdejších valných hromadách studentů na začátku roku 1990 vykryštovala nespokojenost s úrovní některých pedagogů do listiny „ Vyjádření nedůvěry studentů“, která měla být morálním apelem na jmenované vyučující. Výhrady samozřejmě existovali i k dalším pedagogům, ale pouze u pěti byl stoprocentní souhlas přítomných studentů. Mezi pěti vyučujícími byl i předseda základní organizace KSČ na fakultě architekt Snášel- náš hlavní komunistický nepřítel z prvních dnů revoluce. K těmto pěti pedagogům jsme odmítali chodit na výuku. Většina z nich odešla do důchodu, někteří se věnovali dále výzkumu a podobným činnostem, kde nepřicházeli do styku se studenty.

Tady by moje svědectví o sametové revoluci mohlo skončit. V roce 1990 začala úplně jiná doba se svými radostmi a starostmi, kdy jsme pomalu začali zapomínat, že nějaká totalitní šedivá doba existovala. Někteří z nás využili maximálně svobody k realizaci svých vysněných projektů a byly do nich tak zabráněni, že nestačili sledovat dění kolem sebe , jiní byly ze společenského vývoje zklamáni , podle nich se vypětí lidské solidarity z revoluce vytratilo ,mnozí lidé se i na svobodě vrátili do předrevolučních normalizačních morálních povahových schémat . Místo s komunisty kolaborovali s penězi a mocí.

Asi rok a půl po revoluci jsem na brněnské poště potkal jednoho studenta z filozofické fakulty, který byl v koordinačním stávkovém centru. Rád jsem ho viděl a s úsměvem ho pozdravil. Odpověděl mi : „Odkud se známe?“ Odvětil

jsem mu jeho křestním jménem a dodal : „ No přece ze stávkového výboru, z revoluce“. Řekl mi stroze : „Zapomeň na to“. A potom hned odešel.

I kdybych tehdy chtěl zapomenout na revoluci nemohl jsem. Jednak jsem ani nechtěl, byla to pro mě vzácná doba plná dobrodružství a nových začátků. A navíc mi zapomenout na revoluci nedovolil ani soudruh architekt Snášel , bývalý komunistický bos na naší fakultě.V roce 1991 podal žalobu na tři zástupce studentů, kteří podepsali „ Vyjádření nedůvěry“. Mezi třemi podpisy studentských vůdců bylo i mé jméno. Soud nám začal posílat obsílky. První stání na městském soudě v Brně jsme brali jako veselou frašku , spíše jsme byli rádi, že se jako bývalí studenti revoluce po letech zase vidíme a bylo si o čem povídat , měli jsme za sebou nové projekty, zahraniční stáže. Soudní spor se však začal měnit na nekonečné absurdní divadlo. Třikrát byla soudruhova žaloba zamítnuta v letech 1991 – 1997 . Po odvoláních Snášela se věc dostala ke krajskému soudu v Brně. Zde v rozmezí roku 1998-2002 padli dva rozsudky podle kterých jsme se měli soudruhovi omluvit . Dokonce nám hrozily za neuposlechnutí soudu finanční pokuty a potom i konfiskace majetku. Samozřejmě, že jsme se nemohli omluvit za valnou hromadu studentů a ani nechtěli, protože bychom popřeli revoluci a sami sebe. Podali jsme dovolání k Nejvyššímu soudu a napsali stížnost do Štrasburku. Nejvyšší soud v roce 2003 všechny rozsudky zrušil a soudní spor vrátil na začátek k městskému soudu . V současnosti jsme na úplném začátku sporu. Do nového začátku se chtělo zapojit Vysoké učení technické v Brně jako vedlejší účastník sporu na naší straně, z důvodů ochrany akademických práv a svobod. Bohužel soudy s odůvodněním, že nemáme s Vysokým učením technickým co dočinění, účastenství VUT zamítly. Koncem ledna příštího roku mě čeká další stání u městského soudu.